

RETKI SOMEROLLA

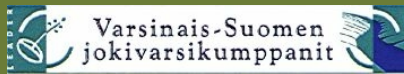
Tämän vihkon kartat teksteineen on luotu osana Paimionjoki-yhdistyksen Someron järviketjun polut ja reitit Leader -kehittämishanketta, joka saa rahoitusta Varsinais-Suomen jokivarsikumppaneilta. Hankkeen puitteissa järjestettiin kesäkuussa 2016 neljä pyöräily- ja kävelyretkeä eri puolilla Someroa, Paimionjoen latvaosan järviketjun maisemissa. Näitä reittejä voi vapaasti käyttää omatoimisen retkeilyn tukena, ottaen huomioon, että reittien varrelle osuvat kartano- ja talokohteet sijaitsevat pääosin yksityisillä mailla.

Retkeilyn iloa!

Paimionjoki-yhdistys
Someron järviketjun polut ja reitit Leader -kehittämishanke
2016

Projektikoordinaattori Elina Tuomarila
Reitit, valokuvat, tekstit

Adele Halttunen, harjoittelija
Turun yliopiston maisemantutkimuksen oppiaine
Kartat, tekstit, taitto

Kartat on muokattu maanmittauslaitoksen perus- ja taustakartoista.

0 250 500 750 m

Reitin pituus n. 8km

QR

↩ LUE MATKAKERTOMUS

KENNINTIEN REITTI

A MAAMIESSEURAN TALO rakennettiin kolme vuotta yhdistyksen perustamisen jälkeen vuonna 1914 Hämeen Härkätien varteen. Ricardo Björnbergin suunnittelema rakennus on arvioitu maisemallisesti ja paikallishistoriallisesti arvokkaaksi.

B HÄMEEN HÄRKÄTIE lienee yhdistynyt varhaisista erämaateistä n. 800-luvulla. Se on ollut tärkein reitti Aurajokilaakson ja Hämeen välillä. Kansanrunojen Härkätie-nimitys saattaa olla jäännös ikivanhan tien myyttisestä syntyselityksestä.

C ÅVIKIN KARTANON paikalla on sijainnut vuonna 1747 perustettu lasitehdas, joka oli maamme ensimmäinen ja tuona aikana ainoa lasitehdas. Kartanon rakennukset tuhoutuivat tulipalossa v. 1833. Vain ilmeisesti v. 1802 rakennettu päärakennus säilyi. Kartano laajennettiin nykymittaansa 1860-luvulla. Härkätien linjaus on aikoinaan kulkenut kartanon rakennusten välistä.

D ÅVIKIN SILTA (Kaurakedon silta)

E KENNINTIE: Pitkäjärven kohdalla Härkätiellä lienee ollut kaksi linjausta. Etelänpuoleinen linjaus on mahdollisesti vanhempi, mitä puoltaa Someron

kirkon sijainti Paimionjoen eteläpuolella. Kennintie kulkenee Härkätien eteläistä linjausta myötäillen.

F KENNI: Ali-Kenni on toinen Pitkäjärven vanhalla kylätontilla säilyneistä taloista. Yhdessä toisen talon, Similän, kanssa Ali-Kenni muodostaa maisemallisesti ja rakennushistoriallisesti arvokkaan, yhä käytössä olevan umpipihakokonaisuuden.

G LÅNGSJÖN KARTANO on perustettu 1600-luvulla ja on välillä tunnettu myös Kujanpään nimellä - Långsjön nimi vakiintui 1700-luvulla. 1800-luvun lopulta vuoteen 1917 kartanossa toimi maatalouskouluja. Kartanoon johtaa maisemallisesti arvokas vaahterakujanne.

H HOVIRINNAN SILTA on rakennettu 1900-luvun puolivälissä vanhan Hämeen Härkätien Paimionjoen ylityspaikan kohdille.

J HOVIRINNAN PATO on rakennettu vuonna 1965 Turun kaupungin toimesta. Hovirinnankosken säännöstelypato säännöstelee vedenkorkeutta Somerniemen Palikaisiin asti.

K PITKÄJÄRVEN UIMARANTA

← LUE MATKAKERTOMUS

KIMALAN REITTI

A KIIRUUN PUISTON päärakennus ja kivinen viljamakasiini on rakennettu 1800-luvulla. Puisto ja puutarha on perustettu 1900-luvun alussa, ja ovat silloisen Someron yhteiskoulun rehtorin Joel Viikin kädenjälkeä.

B SOMERON KIRKON vanhin olemassaoleva rakennus on kivisakasti, joka on rakennettu 1400-luvun lopussa. Nykyinen tiilikirkko on Chiewitzin suunnittelema goottilaistyylinen pitkäkirkko, joka vihittiin käyttöön 1860.

C LAINAMAKASIINIT toimivat pankkien tapaan. Perustamisasiakirjat allekirjoitettiin vuonna 1758. Nykyiset makasiinit on rakennettu 1800-luvun alussa.

D HÄRKÄLÄN kylä on historialtaan kartanokylä: kaikkien maat kuuluivat vielä 1900-luvun alussa Kirkkojärven ja Saarentaanjärven välisellä niemellä sijaitsevalle Härkälän kartanolle, joka on perustettu vuonna 1594.

E KIMALAN RANTATIE kulkee Pusulanjärven eteläisellä rannalla Ryhdän ja Kimalan kylästä viistäen. Tien on arveltu mukailevan Hämeen Härkätien mahdollista eteläistä linjausta.

F KIMALAN KARTANO JA PUISTO: vanha päärakennus (Konsin) on Someron vanhimpia asuinrakennuksia,

mahdollisesti 1700-luvun alulta. Uusi päärakennus (Avellan) rakennettiin v. 1850. Konsinin on ollut loistossaan jo Kimalaa 1800-luvun lopulla isännöineen Oskar Konsinin aikana: hän istutti puutarhaan 50-60 erilaista lehtipuun taimea.

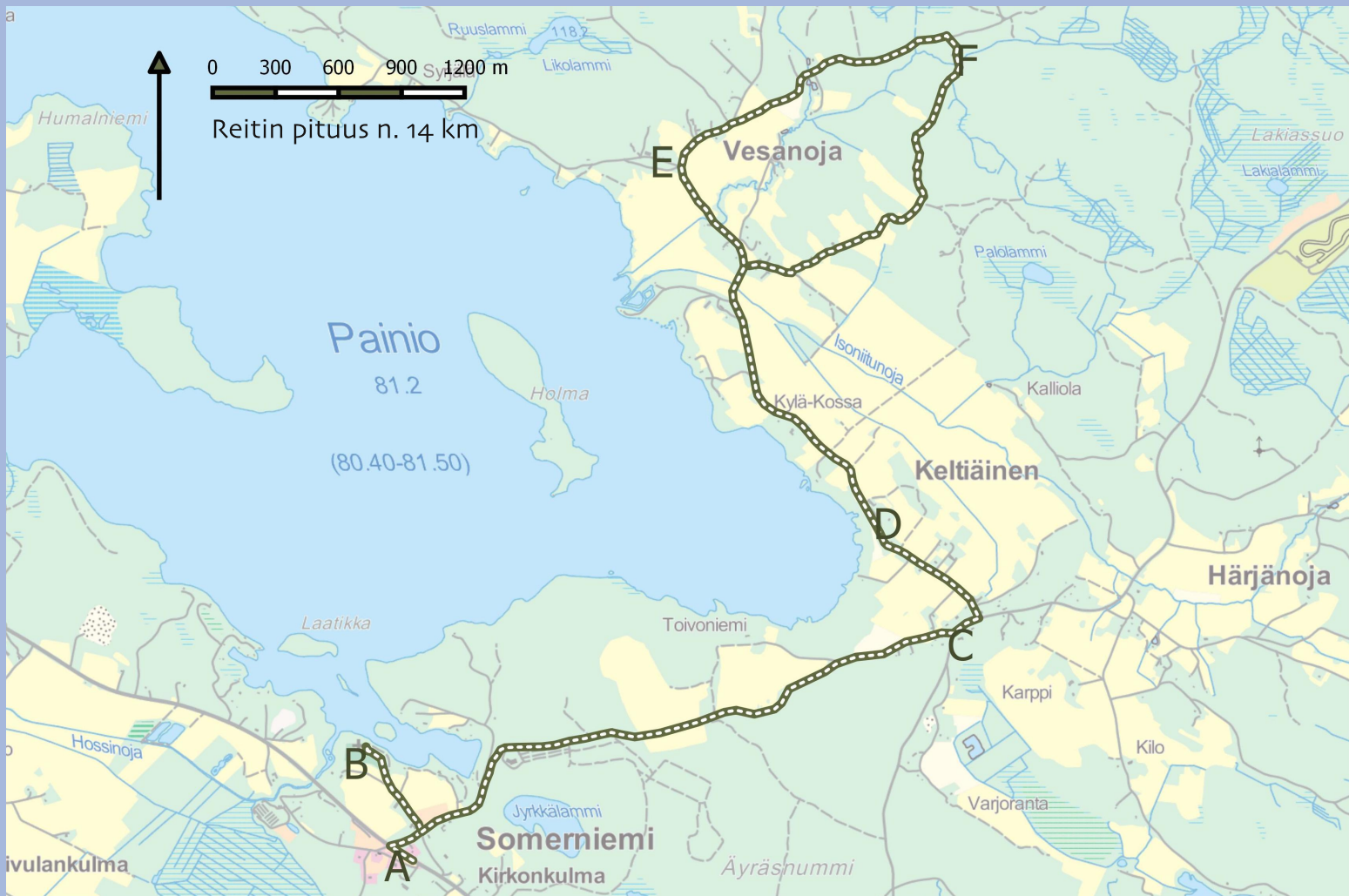
G MÄKILÄN TRAKTORIMUSEON vuosittainen Ol Hollilla -kesätapahtuma esittelee perinteistä maalaiskulttuuria: perinneruokia, kotieläimiä ja työtapoja.

H KÄRILÄN SILTA

I HÄRKÄTIE on historiallinen tie, joka lienee yhdistynyt jo 800-luvulla eränkäyntieistä tärkeimmäksi kulkureitiksi Aurajoki-akson ja Hämeen välille. Somero on ollut useiden muinaisteiden solmukohta.

J KERTUNSALO on Pusulanjärven saari, jossa on vielä 1900-luvun puolivälissä ollut tanssilava. Nykyään yksityisessä omistuksessa.

K LINNANMÄKI on kohonnut alun perin yli 35 metriä veden pinnan yläpuolelle. Rautelanjärven ja Saarentaanjärven välisessä kapeikossa, keskeisten maa- ja vesireittien varrella sijainnut Linnanmäki on luonnonympäristöltään ja kulttuurihistoriallisesti kiehtova alue.

PAINION REITTI

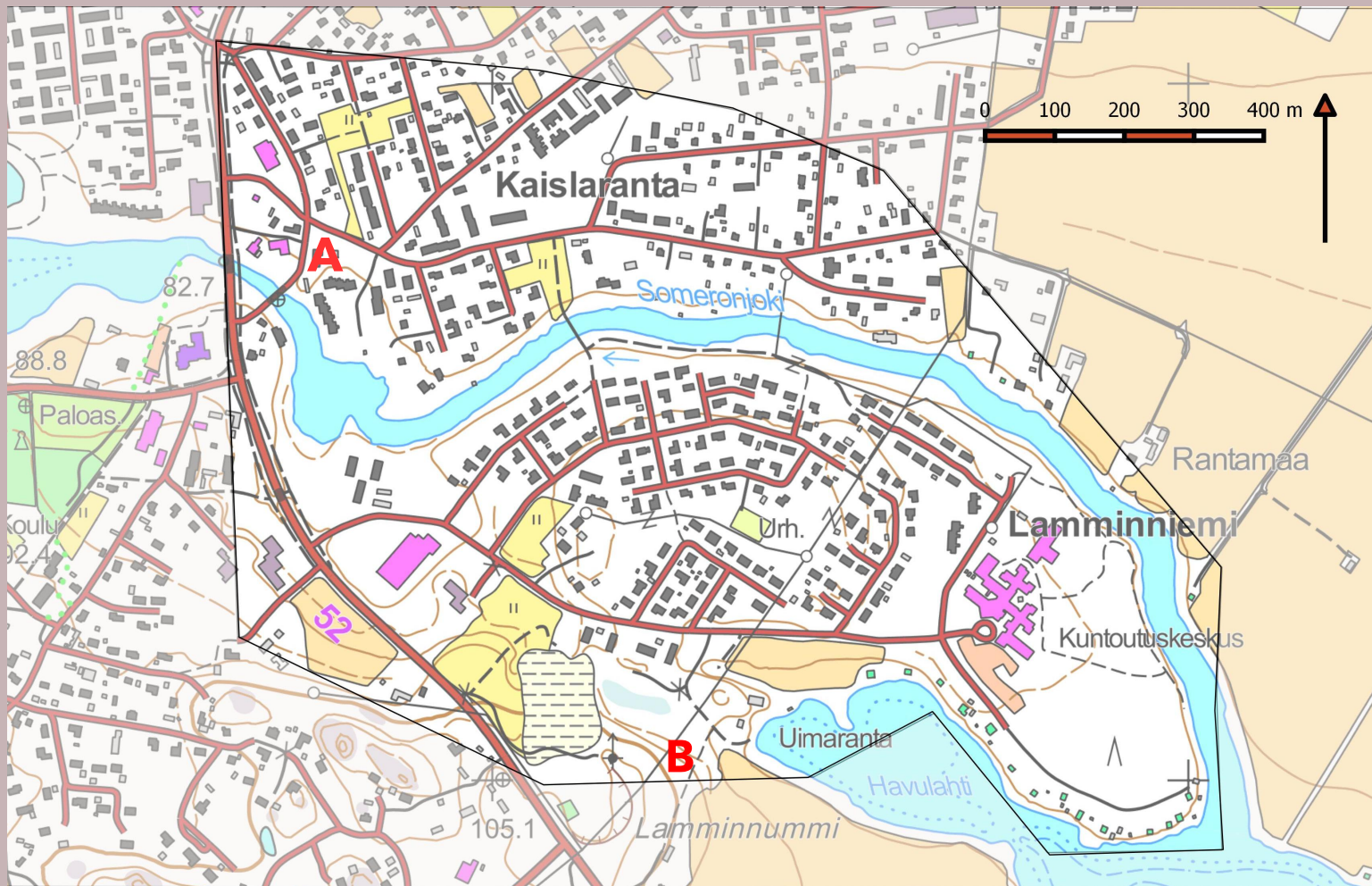
A SOMERNIEMEN KESÄTORI: Somerniemi-Seura on pian 30 vuoden ajan järjestänyt kesälauntaisin torin, jonka lähiruokatarjonta, torikahvilat ja kirpputorit houkuttelevat niin somerolaisia kuin vieraspaikkakuntalaisia Somerniemelle.

B SOMERNIEMEN KIRKKO on rakennettu 1813, ja on järjestyksessä neljäs Somerniemen kirkkorakennus. Se on keltainen, puinen pitkäkirkko, jossa on pienet kylkiäiset pohjois- ja eteläsivuilla. Somerniemellä on ollut kirkko vuodesta 1682. Kirkkomaan tapuli on rakennettu 1700-luvun lopulla.

C HANSUN KAUPUNKI JA JONTEN KAUPPA: Keltiäisten kylän keskus on paikallisten suussa Hansun kaupunki. Jonten kauppa on Someron ainoa toiminnassa oleva kyläkauppa. Pyöräretkellä voi pysähtyä Hansun kaupunkiin jäätelö- ja kahvipaussille.

D KELTIÄISTEN VANHA KYLÄTONTTI: isojaonaikaisella vanhalla kylätontilla sijaitsee yhä kaksi alkuperäistä taloa, Korpilo ja Seppälä. Koko Keltiäisten kylässä on noin 60 asukasta.

E VESANOJAN VANHA KYLÄTONTTI on isojaossa kuulunut samaan jakokuntaan Keltiäisten kanssa. Vanhalla kylätontilla sijaitsee maisemallisesti ja kulttuurihistoriallisesti arvokas Takalan talo, joka on kylän entisen kantatalon Ketun osatalo.

SOMERON KESKUSTAN REITTI

Talojen tarinoita ja rakennetun ympäristön historiaa jokimaisemassa

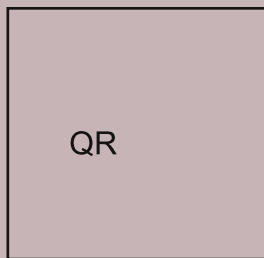
LÄHTÖ (A) kello 17:30 osoitteesta: Svensson, Vanhatie 20, Somero.
Tutustumme Torpan taidenäyttelyyn ja nautimme kahvin retken
alkajaisiksi.

(Varaa kahviraha mukaan.)

SUUNTAAMME kävellen ja pyöräillen kohti Lamminniemen polkuja ja
Havuharjua tutustuen matkan varren rakennettuun ympäristöön ja
vesistöön.

HAVUHARJULLA (B) pääsemme tutustumaan Someron Tupanäyttämönä
tunnettuun alueeseen ja sen ympäristöön.

PALUU takaisin lähtöpaikkaan Svenssonille.

LUE LISÄÄ

WWW.PAIMIONJOKI.FI

WWW.FACEBOOK.COM/PAIMIONJOKIYHDISTYS

WWW.PAIMIONJOKI.WORDPRESS.COM